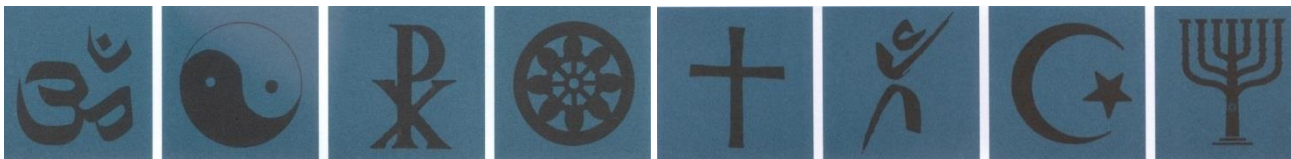

2020

j a a r b e e l d

Radboudumc

Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat

Woord vooraf

2020 was een bijzonder jaar. Natuurlijk denkt iedereen dan aan het coronavirus. Maar wij denken ook aan ons jubileum: vijftig jaar geleden werden onze Dienst en ons centrum voor Klinische Pastorale Vorming (KPV) opgericht. Al onze plannen om dit heugelijke feit te vieren werden gedwarsboomd door het virus, maar dat vormde tegelijk een stimulans voor onze creativiteit. Op die manier grepen beide feiten op elkaar in, zoals lief en leed dat voortdurend doen. Corona en kroonjaar vormen dan ook samen de rode draad in dit jaarbeeld. U vindt er impressies over geestelijke zorg en nazorg juist voor covidpatiënten en hun naasten; over Peer Support op covidafdelingen; over de rol van zingeving en ethiek in deze pandemie.

De vormgeving van ons jubileum veranderde gaandeweg het jaar. Bij de lancering van een uitbundig interreligieus feestlogo waren we nog onwetend van de wereldwijde ramp waardoor alles anders zou worden. Het jubileum-symposium kon slechts door een beperkt aantal genodigden live bijgewoond worden. Tijdens het symposium brachten we onder meer hulde aan wie ons zijn voorgedaan en doopten we onze trainingsruimte om tot Wim Rooijackerszaal. Verscheidene publicaties zagen die dag het licht. Eerder al hadden we 'Krachtbron' gelanceerd, een podcast met levens- en zinverhalen. Memorabel is ook dat we dit jaar een eigen Patiëntenadviesraad (PAR) kregen. Een landelijk unicum waar we trots op zijn – maar niet zonder gêne, want hoe heeft het vijftig jaar kunnen duren vooraleer de patiënt-participatie deel werd van ons beleid?

Intussen is ons gewone werk min of meer doorgegaan, hoewel we ons aanbod op zondagmorgen moesten opschorten en onze presentie op de poli's werd stilgelegd, evenals het merendeel van onze cursussen en trainingen. Ook Zinnet – transmuraal netwerk voor zin en levensvragen, waarin organisaties in Zuid-Gelderland en het land van Cuijk samenwerken in zorg, onderwijs en onderzoek – ging door en werd verder uitgebouwd. Kortom: we ervoeren in veel zaken gemis, maar gingen voort, net als vele anderen.

Graag komen we ook weer fysiek met u in contact, over uw reactie op dit jaarbeeld, maar vooral ook om te horen hoe het u vergaan is in dit bijzondere jaar.

Namens de Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat

Wim Smeets

Dienst
Geestelijke Verzorging en Pastoraat
Radboudumc Nijmegen

50 jaar

Peer Support – Momenten van aandacht in een crisis

Peer Support is de ondersteuning van verpleegkundigen en artsen bij hun werk met covidpatiënten. We organiseerden voor hen bijeenkomsten waar men ervaringen kon delen en het hart kon luchten. Dat dat nodig was werd al direct in maart 2020 duidelijk want de belasting van verpleegkundigen en artsen was zichtbaar toegenomen. Ieders inzet was enorm, met inzet van vele overuren. En de zorg was zwaar. Fysiek zwaar vanwege de warme beschermende pakken en de spatbrillen en mentaal zwaar vanwege de onwerkelijke situatie waarin alle contact met patiënten en hun naasten vrijwel onmogelijk was en het werk zich louter toespitste op overleven. Dat doet wat met je als verpleegkundige of arts.

Het Peer Supportwerk deden wij als Dienst niet alleen. In enkele dagen tijd hebben we voor de afdelingen waar covidpatiënten werden opgenomen teams van geestelijk verzorgers, medisch psychologen en medisch maatschappelijk werkers gevormd. Elk team kreeg een coördinator en het geheel werd aangestuurd door een collega van Medische Psychologie. Een en ander werd goed afgestemd met het Crisis- en Beleidsteam en met HR. Iedere dag waren we aanwezig om collega's de ruimte te geven hun verhaal te doen. We haalden er de landelijke pers mee: in het RTL Nieuws van Koningsdag 27 april kwam de Peer Support op de IC letterlijk in beeld. We waren er trots op. Samenwerking brengt veel tot stand.

Richart Huijzer

De waarde van luisteren

In die uitzonderlijke weken van maart 2020 toen elke avond Jaap van Dissel van het RIVM en Diederik Gommers van de vereniging van IC-artsen op tv waren zag ik voor mijn ogen gebeuren hoe de intensive care, waar ik al jaren werk als geestelijk verzorger en als ethicus en gespreksleider voor het moreel beraad, veranderde in een soort oorlogsgebied. Ontluistering en ontmenselijking kwamen heel dichtbij. In het kader van de Peer Support was ik elke dag uren op de afdeling om te spreken met artsen, verpleegkundigen, teamleiders, fellows, individueel of in groepsverband.

Mijn basisvraag was simpel: hoe gaat het met je? Ik leerde eens te meer wat de waarde van luisteren is, merkte hoe weldadig men het vond om zich even uit te kunnen spreken, om dingen te delen met collega's, niet alleen de dingen van het werk in deze uitzonderlijke omstandigheden maar ook de dingen van thuis: partner, ouders, kinderen – of juist hoe het was om in een leeg huis te komen na een zware dag. 'Mijn kind zegt: "Mama, ga jij vandaag maar niet naar je werk, want dan word jij misschien ook ziek."' 'Ik woon alleen, maar als ik nu thuiskom ben ik wel heel alleen.' 'Ze liggen daar maar te vechten voor hun leven. Ik zie ze niet, ze liggen allemaal op hun buik, maar het zijn toch mensen.' Professionaliteit, geraaktheid, ontregeling. Dat zag ik. Om nooit te vergeten.

Richart Huijzer

Krachtbron – De zoektocht naar vrijheid in wat iemand overkomt

In november 2019 begon mijn korte maar zeer krachtige stage op de SEH, een dynamische afdeling waar hectiek en traagheid, ernst en opluchting, angst, verdriet en humor elkaar in een rap tempo afwisselen. Precies in die afwisseling weet ik me thuis. De weerbarstigheid van het leven maakt dat je nooit weet wat je deze dag zal overkomen. Hoe verhoud je je daartoe? Tot chronische ziekte, onvoorziene diagnose, plotseling verlies? Dat was waarmee ik me bezighield in de patiëntenzorg en waarin ik omzag naar collega's. Stilstaan bij pijn en uitzichtloosheid. Ruimte maken voor hoop, voor vrijheid.

In mijn leven en mijn werk sta ik in de echo van Viktor Frankl's woorden: wat je ook overkomt in het leven, kiezen hoe je je hiertoe verhoudt is als mens je grootste vrijheid. Samen met de ander zoek ik naar de betekenissen van wat hem/haar overkomt. Die betekenissen laten zien wie iemand is. Dit verrast me telkens weer en geeft mij nieuwe perspectieven op ziek zijn. Hoe ziekte kan voelen als een vloek. Hoe een man toen ik zijn kamer binnenkwam met een uitdagende glimlach zei: kom jij bij het palliatiefje kijken?

Toen het werk op de SEH na de lockdown in maart stopte, heb ik mijn stageperiode op een andere manier ingevuld. Samen met mijn collega Thomas van Heerde begon ik met het maken van de podcast 'Krachtbron'. In deze podcast spreken we met mensen binnen en buiten het ziekenhuis over hun levensverhaal. Hierbij zoomen we in op kwetsbaarheid, kracht en de zoektocht in het verhouden tot wat je overkomt. De podcast wordt nog altijd gemaakt en is te beluisteren via radboudumc.nl/krachtbron

Janique van Schaijk

Ontwerp: Lieke van de Braak

Werken in verbondenheid

Op donderdag 14 mei 2020 werden wij in de Stilteruimte van het ziekenhuis, als predikant-geestelijk verzorger (Marianne) en als kerkelijk werker-geestelijk verzorger (Jocelyn) verbonden aan de Protestantse Gemeente te Nijmegen.

Wij doen ons werk zowel met ons hart als met onze ziel. Als geestelijk verzorgers zijn wij er voor iedereen, ongeacht levensbeschouwelijke achtergrond. We vinden het echter belangrijk om te werken vanuit onze eigen geleefde spiritualiteit, die verankerd is in het gedachtegoed van de Protestantse Kerk in Nederland.

De feestelijke verbintenis zou oorspronkelijk op 3 mei plaatsvinden, tijdens een zondagsviering in het ziekenhuis. Vanwege de coronamaatregelen kon die viering helaas niet doorgaan. In deze voor velen zware en moeilijke tijd, hadden wij toch sterk het verlangen om deze verbintenis bekrachtigd te zien en daarom hebben we gekozen voor een viering in kleine kring. Het was een intiem en indrukwekkend samenzijn waar we dankbaar op terugkijken.

Marianne Winters-Karels
en Jocelyn van Nieuwenhuijzen

Vlnr: Wim Smeets, Jocelyn van Nieuwenhuijzen, Marianne Winters-Karels, Richart Huijzer.

Een kring van goede mensen en wensen in coronatijd

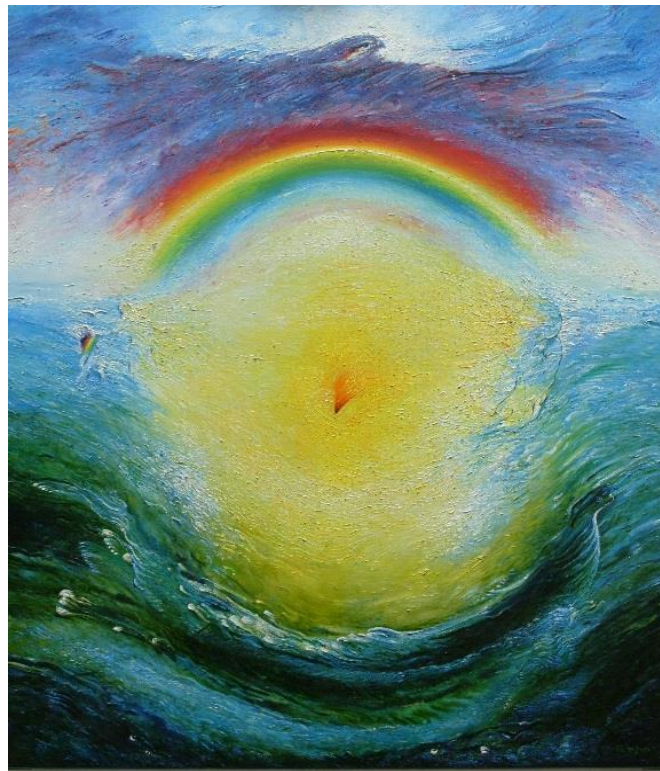
In mei liep ik voor het eerst mee met een collega in de bereikbare dienst die wij als DGVP 24/7 verzorgen. We werden opgeroepen voor de doop van een te vroeg geboren meisje op de IC, dat in heel slechte conditie verkeerde.

Terwijl we ons aan het voorbereiden waren klopte een fotograaf van Make a Memory aan. De verpleging had hem gevraagd om foto's te maken van de doop, zodat de ouders een herinnering zouden hebben aan hun dochtertje. Het was zowel voor ons als voor de fotograaf de eerste keer dat dit gebeurde bij een doop. Het raakte ons, dat de verpleegkundige zo attent was geweest om dit wezenlijke moment voor de ouders te laten vastleggen.

We hebben alle zes, de ouders, de fotograaf, de verpleegkundige, mijn collega-geestelijk verzorger en ik, deze kleine meid onze goede wensen mee mogen geven. We deden dat door middel van de zegen en het doopwater, en gaven haar allemaal een kruisje op haar hoofd.

Het was heel bijzonder om in coronatijd toch op deze manier gemeenschap te kunnen zijn. Een kleine gemeenschap om dit meisje in liefde te verwelkomen. Die avond is ze overleden. Ik hoop dat ze onze goede wensen mee heeft mogen nemen.

Joanne Vrijhof

Doopkaart DGVP (Eric Wijnands, Spel met water)

Mangomomenten

Elk jaar op 6 juni, de internationale *What matters to you?*-dag, wordt in veel ziekenhuizen stilgestaan bij de kleine gebaren in de zorg, dingen die we doen omdat we vinden dat ze bij ons werk horen. Klein als ze zijn, kunnen ze voor een patiënt het verschil maken; ze worden ook wel 'mangomomenten' genoemd. Wij mochten onze mangomomenten delen op intranet.

Op een ochtend werd ik gebeld door een verpleegkundige met de vraag zo snel mogelijk langs te komen bij een patiënte, ik noem haar hier mevrouw Van Dijk. Ze was erg verdrietig en zag het niet meer zitten. Ze vertelde mij dat zij een keer bij 'Zin in Zondag' was geweest, de niet-religieuze bezinningsbijeenkomst die onze Dienst regelmatig verzorgt. Er waren verhalen van Toon Tellegen voorgelezen over de eekhoorn en de mier, op zoek naar de verte. Mevrouw Van Dijk was erdoor geraakt: de taal, de toonzetting en de diepgang van de verhalen pasten bij wie zij was.

Tijdens verschillende gesprekken heb ik haar meer van deze verhalen voorgelezen, verhalen waarin het thema 'afscheid nemen' verweven was. Dit hielp haar om zichzelf bewust te worden van haar eigen wensen in haar proces van afscheid nemen van het leven. Korte tijd later is mevrouw Van Dijk overleden. Bij haar uitvaart is voorgelezen uit de dierenverhalen van Toon Tellegen.

Elze-Marie van Lingen-Hensen

Op de afdeling Psychiatrie was een van oorsprong Eritrese man opgenomen. De verpleging had speciaal voor hem een bijbel in zijn moedertaal, het Tigrinya, geregeld en aan hem cadeau gedaan. Hij had er ontzettend veel steun aan.

Ik vond het zo bijzonder dat zij dit voor hem hadden gedaan. Meestal zou het iets zijn wat wij doen, dat bij ons als geestelijk verzorgers hoort. Dat dit door de verpleging geregeld was vond ik heel persoonlijk en attent.

Joanne Vrijhof

Een eigen Patiëntenadviesraad

Op 26 augustus werd voor onze Dienst een nieuwe deel-Patiëntenadviesraad (PAR) geïnstalleerd door prof. dr. Jan Smit, lid van de Raad van Bestuur. Daar waar andere deel-PAR'en gekoppeld zijn aan een bepaalde medisch gedefinieerde patiëntengroep, houdt deze zich voor *alle* patiënten, klinisch en poliklinisch, bezig met het terrein van zingeving en levensvragen. Het is een unicum in Nederland en ver daarbuiten!

Bij diezelfde feestelijke gelegenheid verscheen het boek *Beter leven met een chronisch-progressieve ziekte*, onder redactie van Peter van den Berg (lid van de nieuwe PAR) en Angélique van der Lit-van Veldhuizen. Het boek werd aangeboden aan Jan Smit, aan de diplomatiek vertegenwoordiger van Vlaanderen in Nederland, de heer Filip D'havé, en natuurlijk aan alle nieuwe PAR-leden.

Inmiddels zijn de PAR-leden bijgepraat door leden van de centrale PAR en hebben ze een dagelijks bestuur aangewezen, bestaande uit Marjan Ligtelijn en Holkje van der Veer. Zij zullen samen met geestelijk verzorgers Thomas van Heerde en Wim Smeets het advieswerk aanpakken.

De bedoeling is dat de aandacht voor zingeving en levensvragen wordt verbeterd vanuit het patiëntperspectief, zowel in de zorg als in onderwijs en onderzoek. En dat niet alleen binnen ons ziekenhuis, maar ook daarbuiten in de regio's Zuid-Gelderland en het Land van Cuijk (het werkgebied van ons transmuraal netwerk Zinnet).

Wim Smeets

Presentatie van het boek *Beter leven met een chronisch-progressieve ziekte*.

Vlnr: Wim Smeets, Niecky Fruneaux-van Amerongen, Peter van den Berg, Angélique van der Lit-van Veldhuizen, Jan Smit, Filip D'havé.

Betrokken aan de zijlijn

Via het patiëntenregistratiesysteem krijg ik het verzoek om te spreken met de partner van een patiënt die al meerdere weken met covid op de IC in coma ligt. Omdat naast na het bezoek aan een covidpatiënt direct het ziekenhuis moeten verlaten, heb ik met deze vrouw, ik noem haar Linda, afgesproken bij de hoofdingang. We gaan even wandelen en belanden op een bankje.

Linda vertelt dat onlangs haar schoonvader is overleden aan dezelfde ziekte die haar man nu teistert. De afgelopen weken zijn zwaar voor haar geweest, ze vindt het moeilijk om haar schoonmoeder te informeren over haar man. Bovendien heeft ze haar man nog niet over het overlijden van zijn vader kunnen vertellen, omdat hij nauwelijks bij kennis is. Er zijn slechts momenten van herkenning, iets kunnen zeggen in de hoop dat hij haar hoort en begrijpt. Linda en haar naasten leven tussen hoop en vrees.

Na onze kennismaking bel ik Linda twee keer per week om te horen hoe ze zich staande houdt, haar te bemoedigen en te informeren naar ontwikkelingen in de situatie. Ik vraag me af of ik voldoende voor haar kan betekenen, toch vraagt zij me telkens om te blijven bellen. Ze vindt het fijn om met iemand te spreken die niet emotioneel betrokken is bij de situatie.

Het verhaal van Linda verandert nauwelijks, net als de situatie van haar man. Het enige waar ze steeds verder op inlevert, is hoop, en omgekeerd evenredig daaraan groeit haar vrees. Het onvermijdelijke gebeurt: Linda verliest haar man. Onze telefoongesprekken blijven voortduren tot een week na het overlijden. Ze vertelt me over het bijzondere eerbetoon aan hem tijdens zijn uitvaart. Hij was geliefd, in het bijzonder door Linda.

Gerrie van Hattem-de Leeuw

Mijn eerste werkdag als intercultureel zorgconsulent

Nadat ik in juli mijn bachelor Toegepaste Psychologie had gehaald, ben ik in september als intercultureel zorgconsulent begonnen in het Radboudumc. Op mijn eerste werkdag werd ik hartelijk verwelkomd door mijn collega's van de Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat.

Saïda Aoulad Baktit, mijn directe collega, gaf mij een rondleiding en al snel kregen we een oproep vanuit de IC. Samen zijn we daar naartoe gegaan. Er zou een slechtnieuwsgesprek met familieleden plaatsvinden. Het was mijn eerste ervaring waarbij ik vooral observeerde hoe Saïda haar werk verricht. Het was een emotionele situatie, en voor mij heel leerzaam. Ik kreeg meteen inzicht in het proces en in het werk waar ik voor gekozen heb: het voorbereidingsgesprek met de arts, het gesprek zelf door de arts met ondersteuning door Saïda, en de begeleiding van familieleden ná het gesprek, door Saïda en mij.

Een van de familieleden vroeg me hoelang ik al werkzaam was bij het Radboudumc. Toen ik aangaf dat het mijn eerste werkdag was, keek ze mij verbaasd aan. Ze dacht namelijk dat ik er al langere tijd werkte. Dat was het allereerste compliment dat ik hier heb ontvangen.

Ik ben blij dat ik het werk mag leren van de eerste interculturele zorgconsulent, die nu zelf als islamitisch geestelijk verzorger werkt!

Aynur Dogdu

Zingeving en ethiek in covidzorg en -nazorg

Typierend voor geestelijke verzorging is om in een crisis niet enkel zorg te bieden aan de direct getroffen en van meet af aan na te gaan wat de impact is op alle betrokkenen – patiënten, hun naasten en zorgverleners – ook in het vervolg.

Tijdens dit coronajaar kwam als eerste de vraag op hoe we de nazorg voor covidpatiënten en hun naasten op psychisch en spiritueel vlak zouden kunnen verbeteren. Collega Annemijn Leenders heeft dit onderzocht in het kader van haar afstudeerproject aan de HAN (maatschappelijk werk en dienstverlening). Ze vroeg geestelijk verzorgers om in hun gesprekken met covidpatiënten, naasten en nabestaanden specifiek aandacht te schenken aan hun ervaringen en wensen voor psychische en spirituele nazorg. Meer over Annemijns onderzoek is te vinden op youtu.be/VCSyWY4U1Fw. Het onderzoek heeft ertoe bijgedragen dat we in samenwerking met Zinnet konden starten met het bieden van nazorg, via telefonische gesprekken en in lotgenotencontacten. Ook kreeg de nazorg voor covidpatiënten aandacht in de minor 'zingevinggericht werken' van de HAN.

Op de tweede plaats groeide gaandeweg het jaar ook de behoefte aan ethische reflectie op de praktijk van de zorg zelf. Met studenten geestelijke verzorging van de Vrije Universiteit Amsterdam – op stage in het hele land – inventariseerde ik een waslijst aan punten voor nadere bezinning. Om er enkele te noemen: medewerkers op wie zachte dwang werd uitgeoefend om onbeschermd te werken, niet-acute zorg die werd uitgesteld, het afhouden van bezoek aan ouderen, aan mensen met een beperking en aan gedetineerden. Wij – geestelijk verzorgers en andere zorgverleners – moeten lering trekken uit hoe we gehandeld hebben, met het oog op een mogelijke herhaling van dergelijke situaties in de toekomst. Een aantal punten hebben we ingebracht in het wekelijks overleg van de Raad van Bestuur met betrokkenen in het covidbeleid. Het deed goed te merken dat wij daar gehoord werden en dat we op deze manier een eigen bijdrage hebben kunnen leveren in het gesprek over de vele ethische vragen die de covidpandemie in de zorg heeft opgeroepen.

Wim Smeets

Een biografie over Saïda

Over welke geestelijk verzorger verschijnt er nou al bij leven een biografie? Over onze eigen Saïda! Haar bijzondere levensloop geeft daar dan ook alle aanleiding toe. Begonnen als schoonmaakster hier in het Radboud, zonder enige opleiding en in een gearrangeerd huwelijk, heeft zij zich door de jaren heen verder geschoold en ontwikkeld en is zij via de functie van zorgconsulente allochtone patiënten (zoals dat toen nog heette) islamitisch geestelijk verzorger geworden. Hoe dit gegaan is wordt uitgebreid beschreven door Jeroen Jeroense, Trijnie Nielen-Rosier en Karin Spelt in het boek *Saïda. Van schoonmaakster tot islamitisch geestelijk verzorger*. Ook is er in dit boek veel aandacht voor haar islamitische geloof, dat voor Saïda vooral een inspiratiebron voor vrede, verbinding en inzet voor de ander vormt.

Saïda zelf over dit boek: 'Ik vind het heel bijzonder om mijn levensloop zo beschreven te zien. Ondanks de hobbels in mijn leven heb ik steeds doorgezet en daar ben ik heel blij mee. Uit de vele reacties die ik ontvangen heb en die in de pers zijn verschenen merk ik dat het anderen inspireert. Ook het beeld van de islam dat in het boek naar voren komt spreekt veel lezers aan en heeft geleid tot tal van uitnodigingen voor lezingen en onderwijs. Kortom, het boek heeft veel losgemaakt!'

En wij als DGVP zijn trots op onze collega en dit prachtige boek. De presentatie ervan tijdens het jubileumsymposium was dan ook een feestelijk moment!

Anneke de Vries

Omslagontwerp: Vormweijis, Nijmegen

Symposium bij gelegenheid van 50 jaar DGVP: *spreken over zin en spiritualiteit.* *Een halve eeuw in portretten*

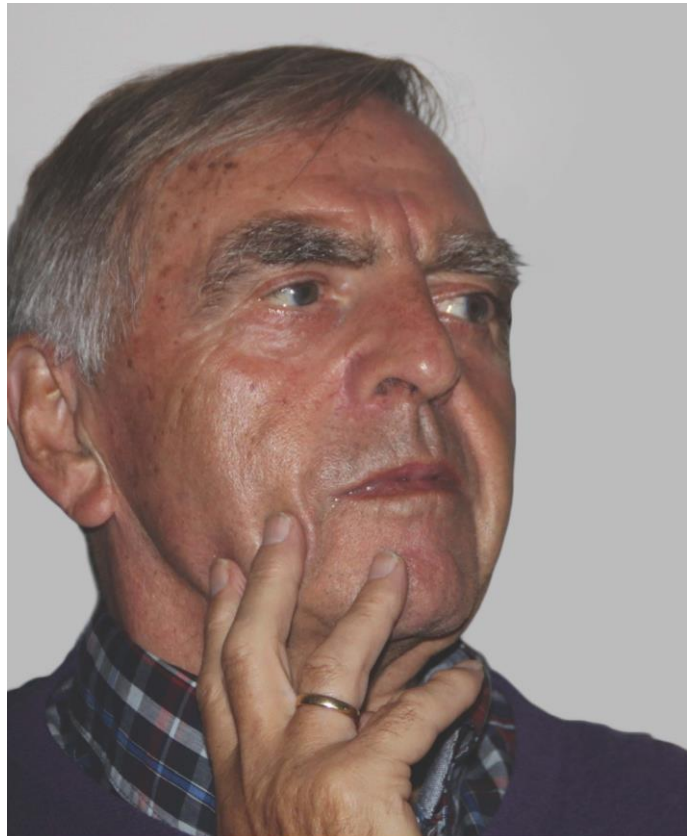
Aan het eind van de dag omschreef Holkje van der Veer, als lid van de dit jaar ingestelde Patiënten-adviesraad, het eigene van de opdracht van onze Dienst: 'hier kunnen we in een open ruimte verdiepende, voor het leven bepalende vragen stellen'. Deze omschrijving is ook van toepassing op het symposium als geheel, gehouden op 25 november: er was een open ruimte voor deelnemer en toehoorder om te spreken over zin en spiritualiteit. Vanwege de coronasituatie konden er maar weinig mensen aanwezig zijn; de bijeenkomst was gelukkig ook via een livestream te volgen.

Dr. Bertine Lahuis, voorzitter van de Raad van Bestuur, wees in haar openingswoorden op de verschuiving van verzuiling naar het 'er zijn voor iedereen, waarbij compassie en zorg voor de kwetsbare ander van groot belang zijn.' Dr. Meike Heessels, antropoloog, vestigde de aandacht op de taal van het ritueel: het stelt ons in staat om dingen te zeggen die anders niet gezegd kunnen worden. Dr. Hans Schilderman, hoogleraar Empirische en praktische religiewetenschap aan de Radboud Universiteit, wees op de veranderde rol van de pastor: van 'bemiddeling van het heil' naar 'facilitering van zin en spiritualiteit voor de cliënt'.

We dachten ook aan hen op wier schouders wij staan. Onze cursusruimte werd officieel vernoemd naar drs. Wim Rooijackers, de grondlegger van de Nijmeegse KPV, van wie ook een portret werd onthuld. Dit alles gebeurde in aanwezigheid van Rooijackers' weduwe en kinderen. Daarnaast eerden we het gedachtegoed van dr. Aad de Jong, bij leven hoogleraar Grondslag en identiteit van het katholiek onderwijs aan de Radboud Universiteit, door middel van twee voordrachten bij zijn postuum uitgegeven boek *Getuigen van de Geest*.

In dit bestek is het niet mogelijk om volledig recht te doen aan alles wat tijdens het symposium aan de orde is geweest. Meer informatie is te vinden op radboudumc.nl/afdelingen/geestelijke-verzorging-en-pastoraat/50-jaar-dgvp-symposium. Zeker is dat de patiënt centraal stond, in de woorden van Holkje 'de bron van kundigheid en ervaring'.

Thomas van Heerde

Wim Rooijackers 1935 – 2020
Grondlegger KPV Radboudumc
Supervisor 1969 – 2000

Zinnebeeldig

Een Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat die 50 jaar bestaat! Hoe kun je dat in coronatijd vieren, hoe kun je hiermee iets doen juist ook voor patiënten? Want wij zijn er al die tijd toch op de eerste plaats geweest voor hen!

Er viel me een idee in: geen groot feest? Dan gaan we een boekje maken met inspirerende teksten en afbeeldingen, om aan te reiken aan patiënten, ter bemoediging. Zo gezegd zo gedaan! Alle geestelijk verzorgers die in dit jubileumjaar op enigerlei wijze aan onze Dienst verbonden zijn, hebben eraan bijgedragen met een verhaal, een gedicht, een foto of afbeelding die voor henzelf inspirerend is. Zo ontstond *Zinnebeeldig. Bronnen van inspiratie*, een gevarieerd palet aan teksten en afbeeldingen: eeuwenoud en hedendaags, vrolijk en ernstig, religieus en aards.

Behalve inspiratie voor patiënten geeft het boekje daarom ook een beeld van wie geestelijk verzorgers anno 2021 zijn en uit welke bronnen zij putten voor hun werk. Geen jubileumfeest dus voor ons, wel een feestelijke uitgave!

Ans Bertens

Omslagontwerp: Vormweijs, Nijmegen

Wetenschappelijke publicaties

Willemse, S., Smeets, W., Leeuwen, E. van, Nielen-Rosier, T., Janssen, L. & Foudraïne, N. 'Spiritual care in the intensive care unit: An integrative literature research'. *Journal of Critical Care*, 57, 55-78.

Vakpublicaties

Bertens, A., Hattem, G. van & Vrijhof, J. (red.), *Zinnebeeldig. Bronnen van inspiratie*.

Fruneaux-van Amerongen, N. & Smeets, W. 'Drie goede vragen. Verkenning en anamnese zingeving en spiritualiteit bij chronische ziekte'. In: P. van den Berg & A. van der Lit-van Veldhuizen (red.), *Beter leven met een chronisch-progressieve ziekte* (p. 141-147). Amsterdam: Berghauser Pont Publishing.

Heerde, Th. van. Columns over zingeving in de nieuwsbrief van de Nierpatiënten Vereniging Radboud (NVR).

Huijzer, R. Interview in *Pharmaceutisch weekblad* nr. 51/52, 18 december 2020, 20-23.

Napel-Roos, N. ten. 'Geestelijke verzorging op de afdeling verloskunde'. *Speling. Tijdschrift voor bezinning* 2020, 72/4, 20-24.

Smeets, W. & Jansma, L.G. (red.), 'Interreligieuze dialoog als innovatie van geestelijke verzorging'. *Religie & Samenleving*, 15, 3 (themanummer).

Smeets, W. 'Zinervaring in gesprek'. *Religie & Samenleving*, 15, 3, 257- 285.

Smeets, W. 'Eens gegeven blijft gegeven'. *Speling*, 72, 1, 26-31.

Smeets, W. 'Commentary to Charting in Switzerland. Developments and Perspectives'. In: S. Peng-Keller en D. Neuhold (red.), *Charting Spiritual Care. The Emerging Role of Chaplaincy Records in Global Health Care* (p. 168-170). Cham: Springer. Open Access: doi.org/10.1007/978-3-030-47070-8.

Smeets, W. & Vries, A. de. 'Spiritual Care and Electronic Medical Recording in Dutch Hospitals'. In: S. Peng-Keller en D. Neuhold (red.), *Charting Spiritual Care. The Emerging Role of Chaplaincy Records in Global Health Care* (p. 117-125). Cham: Springer. Open Access: doi.org/10.1007/978-3-030-47070-8.

Publieksactiviteiten

Ans Bertens

Overweging in de film *Herdenkingsfilm lichaamsdonoren*, voor nabestaanden van lichaamsdonoren (radboudumc.nl/afdelingen/anatomie/film-herdenking).

Thomas van Heerde

25 januari – (i.s.m. Medisch Maatschappelijk Werk) herdenkingsbijeenkomst voor overleden patiënten van de afdeling Dialyse.

april-oktober – podcast 'Krachtbron' (radboudumc.nl/krachtbron).

Thomas van Heerde en Nelleke ten Napel-Roos

5 november – digitale herdenkingsbijeenkomst voor overleden kinderen in het Radboudumc.

Richart Huijzer

17 januari – presentatie voor het Centraal Interkerkelijk Overleg over ontwikkelingen geestelijke verzorging in de eerste lijn.

21 januari – bijdrage aan overleg besturen Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers (SKGV) en Register Geestelijk Verzorgers met een zending van de Overheid (RGVZO).

27 april – interview met RTL Nieuws over Peer Support op de IC tijdens corona

radboudumc.nl/nieuws/2020/richart-huijzer-marielle-van-summeren-en-jeroen-verwielen-over-peer-support-rtl-nieuws.

Wim Smeets

10 februari – mede-organisatie training ‘het korte gesprek’ en lancering website ZINNET.
26 augustus – (i.s.m. Peter van den Berg) presentatie van het boek *Beter leven met chronisch-progressieve ziekten*.
26 augustus – (i.s.m. Thomas van Heerde) lancering Patiëntenadviesraad.
25 november – jubileumsymposium ‘Zingeving als innovatie in de geestelijke verzorging’.

Anneke de Vries

februari-december – mentorentraining (zeven dagen) aan de Academie van de Protestantse Kerk in Nederland.

Bestuurlijke functies en lidmaatschappen**Saïda Aoulad Baktit**

Lid Stuurgroep Onderwijs, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; lid Commissie Moskeebesturen Nijmegen; lid Commissie Internationalisering, Radboudumc.

Thomas van Heerde

Voorzitter Sectorraad Institutioneel Niet-Gezondenen van de VGVZ; lid Kinder Comfort Team Amalia van het Radboudumc.

Richart Huijzer

Lid Commissie Opleidingen van de Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers; secretaris Commissie Wetenschap van de Vereniging van Geestelijk Verzorgers (VGVZ); voorzitter Werkgroep Pastoraat en Gezondheidszorg van de Protestantse Kerk in Nederland; voorzitter Centraal Interkerkelijk Overleg Kerk en Overheid – sectie Gezondheidszorg (CIO-G); lid Advies- en Consultatieraad Eerste Lijn namens CIO-G; vice-voorzitter Commissie Medische Ethiek Radboudumc; lid Team Moreel Beraad Radboudumc; lid Werkgemeenschap van predikanten en kerkelijk werkers van Nijmegen e.o. van de PKN.

Jocelyn van Nieuwenhuijzen

Lid Palliatief team; lid Kindercomfort-team; lid Team academische ziekenhuizen kinderpalliatieve zorg; lid GVPZ-Zinplus; lid Stuurgroep Zinnet; lid Stuurgroep Centrumvorming Eerstelijnszorg; lid Werkgemeenschap van predikanten en kerkelijk werkers van Nijmegen e.o. van de PKN.

Wim Smeets

Lid Commissie Identiteit Radboudumc; lid bestuur samenwerking Faculteit FTR Radboud Universiteit en DGVP Radboudumc; lid stuurgroep ZINNET, transmuraal netwerk zingeving en levensvragen Zuid-Gelderland en Land van Cuijk; lid GVPZ-Zinplus; lid Dekenaar beraad Nijmegen; lid Commissie Wetenschap van VGVZ; lid VGVZ-werkgroep Rapportage in geestelijke verzorging; Bestuurslid Landelijk Overleg gepromoveerde geestelijk verzorgers; lid overleggroep IKNL geestelijke verzorging eerste lijn palliatieve zorg aan kinderen; lid LVSC; bestuurslid Raad voor Klinische Pastorale Vorming en Pastorale Supervisie; internationaal lid Steering Committee European Council on Pastoral Care and Counselling; representative for the Netherlands International Council on Pastoral Care and Counselling; lid organisatie-commissie Society for Intercultural Pastoral Care and Counselling.

Anneke de Vries

Voorzitter Werkgemeenschap van predikanten en kerkelijk werkers van Nijmegen e.o. van de PKN; lid Trainersberaad Raad voor de Klinische Pastorale Vorming en Pastorale Supervisie; lid Landelijke Vereniging voor Supervisie en Coaching.

Medewerkers Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat

Geestelijk verzorgers/pastores:

mw. S. Aoulad Baktit (islamitisch), mw. drs. J.H.C.M. Bertens, T.P.G. van Heerde MA,
dr. R. Huijzer, mw. J. van Nieuwenhuijzen MA, dr. W. Smeets, mw. dr. J.E. de Vries

Consulenten spirituele zorg:

T.P.G. van Heerde MA, mw. J. van Nieuwenhuijzen MA

Intercultureel zorgconsulent:

mw. A. Dogdu BA

Geestelijk verzorgers in opleiding:

H.T.A. van Hamersveld BA, mw. G. van Hattem-de Leeuw MA, mw. E.M. van Lingen-Hensen MA,
mw. N. ten Napel-Roos MA, mw. S.L. Poelman MA, mw. J.P. Vrijhof MA, mw. M.J. Winters-Karels MA

Management en secretariaat:

dr. W. Smeets, hoofd van dienst
dr. R. Huijzer, manager bedrijfsvoering
mw. S. Ebbeng, managementassistent
mw. P. Kersten, secretaresse

Tijdelijk medewerkers

Als stagiair, onderzoeker of anderszins aan onze Dienst verbonden:

mw. J. van Amsterdam MA, mw. G. Assendorp, mw. dr. G. Blaauwendraad, mw. M.H. Davelaar BA,
drs. A.J.F. Drissen, mw. N.T.Z. Fruneaux-van Amerongen MA, mw. drs. S. Grevel, mw. Y.M. de Groot,
mw. A. Leenders BA, mw. drs. J.M.J. van Meurs, mw. Y.L.L.M. Panhuijsen, mw. drs. ir. S.N.M. van
Rooijen, mw. J. van Schaijk BA, mw. S. Tichelaar MA, mw. M.I. Verboom-van der Kuil MA, mw. drs.
C. van Waveren-Hogervorst, drs. M. Wielhouwer, mw. S. Willemse MA, mw. E. Wientjes BA, mw.
A. de With BA

Postadres, contact en informatie

Radboudumc
Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat / 941
Postbus 9101
6500 HB Nijmegen

Telefoon: (024) 36 13320

Email: secretariaat.gvp@radboudumc.nl

Intranet: <http://portal.umcn.nl/organisatie/gvp/Pages/home.aspx>

Internet: <https://www.radboudumc.nl/afdelingen/geestelijke-verzorging-en-pastoraat>